

Տ. ԲԱԳՐԱՏ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԳԱՆՏԱՆՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՍԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(18 մայիսի 2023 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Ահա վասիկ. ես ընդ ձեզ եմ մինչեւ
ի կատարած աշխարհի»

(Մատթ. ԻԼ. 20):

Տագնապ, մահւման տեսիլ, անորոշուածութիւններով լեցուն մի հսկայական շղթա, շշուկներ վարդապետի հարուստ մասին, մշուս կողմից՝ գնված լուրեր իր՝ գողացված լինելու մասին, կասկած, տարակուսանք, պարտութեան դառը զգացում այն մարդկանց ներսում, ովքեր ականատես էին եղել խաչելութեան, չարչարանքի, բայց միեւնոյն ժամանակ՝ մի ներքին ուրախութեամբ լի ձգտում՝ հավատալու այն լուրերին, որ Քրիստոս հարութիւն էր առել եւ շրջում էր հանգրվան առ հանգրվան, եւ այս բոլորի մեջ՝ հուշի թեթեւ նշույլի առկայքում, որ թելադրում էր իր աշակերտներին՝ որոնելու իրենց վարդապետին:

Շատ շուշաքով այդ որոնումի պատասխանը: Մեր Տերը ժամագրեց, հրավիրեց իր աշակերտներին, վերջին պատգամները տվեց նրանց, թելադրեց պատասխանատվութիւն ստանձնել իրենց վստահված քարոզչութեան գործում, լինել վկաներն իր անանցանելի ճշմարտութիւնների, չվախենալ օձերից, թույններից, դաժան հարվածներից, խոցումներից, չերկմտել ոչ մի վայրկեան ճշմարտութեան կոչը հնչեցնելու համար, քարոզել, քարոզել եւ քարոզել անդադար իր խոսքի կենդանութիւնը, դարձի բերել մոլորյալներին, վերացնել սուտը, կեղծիքը, թեկուզեւ դրա համար կյանքով վճարելիս լինեն, դարձնել բոլորին իր սեփական ժողովուրդը՝ ծառայութիւնից կոչելով որդիութեան: Եւ այդ վերջին ժամին բարձրացրեց իր ձեռքերը, օրհնեց իր պատգամն ստացողներին, իրեն հավատացողներին ու հետեւորդներին եւ ասաց. «Ահա ես ձեզ հետ եմ, մի՛ վախե-

ցեք ու մի՛ տրտմեք, ոչ թե ձեզ հետ եմ լինելու, այլ ձեզ հետ եմ անկախ ժամանակներից, անկախ տարածություններից, ձեզ հետ եմ կենդանի, այժմ եւ հիմա, այս պահին եւ մինչեւ աշխարհի վախճանը»:

Ահա նա ձեզ հետ եմ՝ ասում է մեր Տերը, մենք այդ նույն հայացքի ներքո ապրում ենք գրեթե նույն ժամանակներում: Կարծես ոչինչ չի փոխվել մեր որոնումի ճանապարհներում, այդպես էր եւ 1441 թ., երբ Հայրապետական գահը, մեր հայրերի տեսիլքով՝ ո՛չ երկու, ո՛չ հինգ, ո՛չ տասը տարվա, այլ հավիտենական տեսիլքով, մինչեւ աշխարհի վախճանը լինելու տեսիլքով ահա փոխադրվեց իր մայր բնօրրանը, որտեղից ծագել էր, որտեղ ծնվել էր սրբազան Արարատի հայացքի ներքո՝ Բեթղեհեմի աստղից ստանալով իր փայլքը եւ այդ ձյունալանջ բերլիական հորից վերցնելով իր հզորությունը: Այսպես է եղել պատմության քառուղիներում, երբ մեր ժամանակները տազնապներ, խորագույն մարտահրավերներ, մահվան տեսիլներ, կասկածներ, անորոշություններ եւ այլ հարվածներ են բերել մեր կյանքին:

Բայց այդ ամենի միջից ծնվել է հույսը, հաղթանակի հույսը՝ վերականգնելու, հարություն առնելու, Տիրոջ հետ համբարձվելու, այդ օրհնության ներքո նաեւ ճշմարտության կոչը հնչեցնելու, պայքար մղելու ստի եւ կեղծիքի դեմ, գնված լուրերի դեմ եւ վերստին կառուցելու մեր տունն ու մեր կյանքը: Ոչինչ չի փոփոխվել, դժբախտաբար, այս ամբողջ իրականության մեջ: Այսօր էլ մենք ապրում ենք այդ նույն հոգեվիճակ-իրավիճակում: Երբ գերեվարված են մեր հայրենիքի մի մեծ հատվածը, մեր սիրելի Արցախ աշխարհը, մեր քույրերն ու եղբայրները, որոնց մեզանից ոչ ոք չի կարող բաժանել որեւէ կերպ, որեւէ եղանակով, որեւէ տարբերակով: Երբ ապրում ենք բազմահազար զոհերի, վիրավոր զավակների, գերության տանջանքների մեջ գտնվող եւ դեռեւս անհայտության ճիւղաններում հայտնված մեր սիրելի եղբայրների ու զավակների ուղղակի ներկայությամբ, երբ անտեղյակություններն անընդհատ, քալ առ քալ ավելի ու ավելի են խորանում մեր պետության եւ հայրենիքի ամբողջական կյանքում՝ դառնալով ավելի որոշակի, քան որոշակիությունը: Երբ մենք կանգնած ենք անելանելի վճիռներ կայացնելու իրականության դեմ հանդիման՝ որոնելու համար լույսի ու հույսի ճանապարհներ, երբ մենք ապրում ենք գողացված ուրախության, գողացված պատվի, գողացված նպատակի, գողացվող հույսերի, գողացվող հավատքի եւ գողացվող իրադարձությունների շղթաներում:

Մեզ դարձյալ գալիս է վերստին հիշեցնելու մեր Տերը. «Ահավասիկ, ես ձեզ հետ եմ եւ ձեզ հետ եմ ամեն վայրկյան»: Մեզ հետ ապրող, մեզ հետ միասին քայլող, մեզ հետ տառապանքները կրող, մեզ հետ գործող եւ մեր միջոցով նաեւ իրադարձություններին թելադրանք եւ ուղղություն տվող մեր Տերը մեզ հետ է, սա իր խոստումն է, որ անփոփոխելի է, չի բեկվելու երբեք: Հրավերն անուղղակի կամ ուղղակի կերպով ուղղված է մեզ: Մենք ուր ենք այդ հայելու առջեւ, ուր ենք իր օգնող ձեռքերի, իր հայացքի, իր պատգամների, սեփականացնելու այդ պատգամների իրականության առջեւ, նրանք արդյո՞ք մեզ համար սոսկ գրքում ավանդված պատմության վերիվայրումներ են կամ արձանագրումներ, թե՞ այսօր էլ Տերը մեզ հետ է մեր միջոցով, մեր ճանապարհով գործադրվող Աստծու խոսքի եւ հավատարմության առկայությամբ:

Այսօր մեր Հայրապետական գահի՝ Մայր Աթոռի, ինչպես արդեն ասացի, իր բնական ծննդավայրը փոխադրության տոնախմբումն է: Վերստին՝ Հայոց Եկեղեցին իր ազգընտիր գահակալի, մեր շատ սիրելի Վեհափառ Հայրապետի օրհնությամբ եւ առաջնորդությամբ փորձում է դառնալ տապանն առաջնորդող այն ուղին, ճանապարհը, որը չի մեղցնում հույսը, այլ առավելաբար կյանքի պատգամն է հղում՝ ձեռքերը տարածելով իր զավակների վրա, որտեղ էլ որ նրանք գտնվեն, ինչ պայմաններում եւ ինչ հանգամանքներում էլ որ լինեն: Վերացնելու համար կեղծիքը, շարիքը, ստի կայսրությունն ու թագավորությունը, թշնամանքը եւ արդեն տներ մտած ատելությունը եւ փորձելու համար ամեն ինչից վեր դասել հայրենիքը՝ որպես մեր կյանքի իմաստի եւ բովանդակության կրող, որի մեջ եւ որի համար մենք ապրում ենք ոչ թե սոսկ որպես բնակավայր այն սպառնելով եւ մսխելով, այլ որպես սրբազան տուն՝ մեր սիրանքների եւ մեր հերոսությունների կոչումին համարժեք:

Այսօր Հայոց Եկեղեցին, լինելով այս բոլոր տագնապանների եւ մարտահրավերների մեջ, վերստին հայացքն ուղղած դեպի հարյուրավոր տարիները, կոչում եւ հրավիրում է իր զավակներին տեղ կանգնել իրենց պատասխանատվությանը եւ իրավունքին, չերկնչել աշխարհի դավերից ու ցավերից, չվախենալ նահատակության փառքի պսակից, չտատամսել Աստծու խոսքի հաստատության եւ հավատարմության մեջ:

Վեհափառ Տեր,

Մեր խոնարհ եւ որդիական աղոթքն է՝ հանուն մեր սիրելի միաբանության, որ Աստված Ձեզ երկար արեւշատ գահակալության օրեր շնոր-

հի, որպեսզի տեսնեք ծաղկումն ու վերականգնումը հայրենիքի, որն այսօր գտնվում է ամենամեծ դժվարությունների մեջ:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը Ձեր գահակալության այս ամբողջ ժամանակահատվածում չկարողացավ ամբողջությամբ վայելել բաղձալի խաղաղության դադարի եւ հոգեւոր լայն քարոզության իրականությունը, թե՛ արտաքին, թե՛ ներքին պայմանները հնարավորություն չտվեցին, որ Եկեղեցին իր ողջ կարողունակությունն ի վիճակի լիներ ներդնելու եւ տեսնելու ծաղկուն, բարգավաճ, հզոր եւ հաղթանակած հայրենիք եւ ժողովուրդ՝ իր օրհնության ներքո: Ձեր ապրած ժամանակներն ուղղակի եւ ուղիղ համեմատական են Մայր Աթոռի փոխադրության ժամանակների հետ: Փառք Աստծո՛ւ մենք դեռ ունենք պետականություն, թեպետ՝ բազմախոց, իսկ այն ժամանակ կործանված էր մեր պետականությունը: Այսօր էլ, ինչպես այն տարիներին, ծփում եւ ալեբախվում էր Հայոց նավը, որի առաջնորդը, ղեկավարը Ամենայն Հայոց Հայրապետությունն էր՝ իր Հայրապետով: Այսօր Ձեզ՝ որպես Ամենայն Հայոց Հայրապետ, բաժին է ընկել այդ նավն առաջնորդելու առաքելությունը: Մենք գիտենք, թե որքան դժվարություններ, փորձություններ, մարտահրավերներ կան մեր առջեւ, բայց գիտենք նաեւ, որ Ձեր օրհնությամբ, գորությամբ աջի եւ Ձեր անսասան գավազանով այս փորձություններին դիմագրավելով՝ կառաջնորդեք եւ անվնաս դուրս կբերեք մեր ժողովրդին, որին փարված սիրով ապրում եք, գործում որպես հայր եւ որպես Հայրապետ՝ վերստին դարձնելու նրան հպարտորեն հաղթանակներ կրող, խոր հավատքով չարիքը մերժող եւ արժանապատիվ խաղաղությունը վայելող մի ժողովուրդ: Մեր աղոթքն է, որ Տերը Ձեզ անսասան պահի, եւ Ձեր օրհնությունն առատապես բաշխվի թե՛ մեր հոգեւոր դասի եւ թե՛ մեր ողջ ժողովրդի, մեր պետության, մեր հայրենիքի, Արարատի հայացքի ներքո ապրող Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի, Արցախական աշխարհում գերեվարված մեր եղբայրների վրա, եւ որպեսզի վերանա չարիքի իշխանությունը Հայոց աշխարհից, ցրվի խավարը, եւ հաղթանակի Տիրոջ խոսքը, թե անավասիկ՝ Ես ձեզ հետ եմ մինչեւ աշխարհի կատարածը: Թող մեր Տերն օրհնի եւ առաջնորդի մեզ, որքան էլ մենք անարժան լինենք, որպես հետեւորդների՝ թող իր ողորմությունը հեղի մեզ վրա՝ վերստին դարձնելու մեզ իր սեփական ժողովուրդը, ոչ թե որպես սոսկ ծառաներ, այլ իբրեւ հարազատ որդիներ:

Սերը, շնորհքը եւ խաղաղությունը մեր Տեր Հիսուս Քրիստոսի թող լինեն բոլորիս հետ: Ամեն: